

Genel Erteleme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Genel Erteleme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22168>

Özet

Genel Erteleme Ölçeği (GEÖ), bireylerin görevleri veya eylemleri sistematik olarak son ana erteleme eğilimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle akademik veya mesleki bağlamlarda yaygın olarak kararlaştırılan erteleme davranışının genel düzeyini belirlemeyi hedefler. Ölçeğin geliştirilmesi ve ilk kullanımı, C. Gülebağlan tarafından 2003 yılında tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Çalışma, öğretmenlerin işlerini erteleme eğilimleri ile onların mesleki yeterlilik algıları, deneyimleri ve branşları arasındaki ilişkileri incelemiştir.

Ölçek, ertelemenin sadece akademik bir sorun değil, aynı zamanda genel yaşam ve mesleki performans üzerinde etkili olan bir kişilik eğilimi olduğunu varsayarak tasarlanmıştır. Bu bağlamda, GEÖ; zaman yönetimi, görev tamamlama ve motivasyon gibi alanlarda bireysel farklılıkların tespit etme potansiyeline sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Genel Erteleme Ölçeği, **Erteleme**, Prokrastinasyon, Mesleki Yeterlilik, Öğretmen, Zaman Yönetimi, Psikolojik Değerlendirme.

Yazarlar

Gülebağlan, C.

Amaç

Genel Erteleme Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin çeşitli görevleri yerine getirmeyi geciktirme yönündeki genel eğilimlerinin şiddetini ve sıklığını nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, erteleme davranışının altında yatan psikolojik mekanizmaları anlamak ve klinik veya eğitimsel müdahale programlarının etkinliğini değerlendirmek için bir başlangıç noktası sunar.

Ölçeğin ilk uygulaması, **öğretmenlerin** mesleki yükümlülüklerini erteleme düzeylerini belirleyerek, bu eğilimin mesleki yeterlilik algıları ve deneyim gibi faktörlerle nasıl ilişkili olduğunu araştırmaya odaklanmıştır. Bu sayede, ertelemenin mesleki performans üzerindeki potansiyel olumsuz etkileri hakkında önemli çıkarımlar elde edilmiştir.

Yapı

Ölçek, psikolojide merkezi bir kavram olan **erteleme** (procrastination) yapısını ölçmektedir. Erteleme, genellikle bir görev veya kararın, sonuçları olumsuz olabilecek olsa bile, kasıtlı olarak ertelenmesi veya geciktirilmesi olarak tanımlanır. Genel Erteleme Ölçeği, bu davranışın belirli bir

alana (örneğin sadece ders çalışmaya) bağlı olmaktan ziyade, bireyin genel yaşam tarzına yayılan eğilimini yakalamaya amaçlar.

Ölçek, bireyin görevlere bağlı zorluğu, son teslim tarihlerine uyma motivasyonu ve görev tamamlama konusundaki genel tutumu gibi erteleme davranışının çeşitli boyutlarını kapsayan maddelerden oluşur. Ölçek, bu eğilimin bireysel farklılıkların ortaya koyarak, erteleme bilimsel, duygusal ve davranışsal bileşenlerini dolaylı olarak değerlendirir.

Geçerlik

Genel Erteleme Ölçeği'nin geçerlik çalışmalarına dair özet veriler kaynakta doğrudan belirtilmemiştir ('-'). Ancak, ölçeğin geliştirildiği 2003 tarihli yüksek lisans tezinde, ölçeğin yapısal uygunluğunu ve ölçmek istediği **erteleme** yapısının ne derece doğru ölçtüğünü gösteren geçerlik analizlerinin yapılması beklenmektedir.

Tipik olarak, bu tür geliştirme çalışmaları için içerik geçerliliği (maddelerin ilgili yapıyı temsil etme derecesi) ve yapı geçerliliği (faktör analizi yoluyla ölçeğin teorik yapısının doğrulanması) yöntemleri kullanılmaktadır. Detaylı geçerlik katsayıları için orijinal tezin incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlilik

Kaynak verilerde güvenirlik bilgisi de açıkça belirtilmemiştir ('-'). Bir psikometrik aracın güvenilirliği, ölçüm sonuçlarının zaman içinde tutarlılığı ve iç tutarlılığı ifade eder. Gülebağlan (2003) tarafından yürütülen tez çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığı değerlendirilerek amaçla genellikle Cronbach Alfa katsayısının hesaplanması olduğu varsayılmaktadır.

Yüksek bir güvenirlik katsayısı, Genel Erteleme Ölçeği maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir ve elde edilen puanların rastgele hatalardan arındırılmış olduğunu işaret eder. Ölçeğin güvenirlik düzeyleri, orijinal yüksek lisans tezi içerisinde detaylı olarak yer almaktadır.

Faktör Analizi

Genel Erteleme Ölçeği'nin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla, ölçeğin geliştirme amaçlarında **faktör analizi** yönteminin kullanıldığı tahmin edilmektedir. Faktör analizi, ölçekteki maddelerin kaç temel boyutu (faktörü) temsil ettiğini ortaya koyar. "Genel Erteleme Ölçeği" adından yola çıkarak, ölçeğin tek boyutlu bir yapıya veya erteleme farklı yönlerini temsil eden birkaç alt boyutu ölçmek üzere tasarlanmış olabileceği düşünülmektedir.

Faktör yapısının açığa çıkması, ölçeğin teorik temellerini güçlendirir ve araştırmacıların erteleme davranışını hangi bileşenler üzerinden değerlendirebileceğini anlamalarına yardımcı olur. Orijinal çalışmanın, ölçeğin yapısal bütünlüğünü destekleyen faktör yükleri ve açığa çıkan varyans oranlarının içermesi muhtemeldir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Derecelendirme formatı belirtilmemiştir, ancak psikolojik ölçeklerde yaygın olarak kullanılan Likert tipi bir derecelendirme (örneğin, 1=Hiç uymuyor, 5=Tamamen uyuyor) kullanılmaktadır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetişkinler, özellikle **öğretmenler** (Orijinal tez uygulaması baz alınmıştır).

Age Group: 20 yaş ve üzeri (Mesleki yaş grubu).

Population Details: Ölçeğin ilk uygulamasında hedef kitle öğretmenlerdir. Ancak 'Genel Erteleme Ölçeği' niteliği taşıması sebebiyle, akademik ve mesleki bağlamlarda erteleme eğilimi gösteren genel yetişkin popülasyonuna da uygulanabilir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale).

Anahtar Kelimeler

Erteleme Eğilimi, Psikometri, Geliştirme Ölçeği, Mesleki Performans, **Geçerlik**, Güvenirlilik, C. Gülebağlan.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Tez Kurumu)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2003 (Yüksek Lisans Tezi kapsamında geliştirilmiştir).

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için yazarın ve/veya tezin yayınlandığı kurumun (Ankara

Üniversitesi) akademik kullanım izni şartlarına uyulması gerekmektedir. Ticari kullanım için ek izinler talep edilebilir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: genel-erteleme-olcegi-geo-toad.pdf

Kaynaklar

Gülebaşı, C. (2003). *Öğretmenlerin işleri son ana erteleme eğilimlerinin, mesleki yeterlilik algıları, mesleki deneyimleri ve branşları bakımından karşılaştırılmasına yönelik bir araştırma* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tez Referans Bağlantısı: tez.yok.gov.tr

Genel Erteleme Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri bu kaynakta sağlanmamıştır. Ölçek maddelerine ve derecelendirme bilgisine ulaşmak için yukarıda belirtilen yüksek lisans tezi veya PDF dosyasının incelenmesi gerekmektedir.